

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 18.5.2011
COM(2011) 276 окончателен

2011/0130 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела

{COM(2011) 274}

{COM(2011) 275}

{SEC(2011) 580}

{SEC(2011) 581}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Настоящото предложение е част от законодателен пакет, целящ утвърждаването на правата на жертвите в ЕС и включващ следните други елементи: съобщение относно утвърждаването на правата на жертвите в рамките на ЕС и директива за установяване на минимални стандарти относно правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления. Настоящото предложение, което се отнася до заповедите за осигуряване на защита, постановени по граждански дела, има за цел да допълни инициативата на държавите-членки от септември 2009 г. за директива относно европейска заповед за осигуряване на защита¹, чрез която ще се осигури взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита, постановени по наказателни дела.

Европейският съюз си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие, чийто основен принцип е взаимното признаване на съдебни и други решения на съдебните органи в рамките на Съюза.

В Стокхолмската програма (2010—2014 г.)² и в плана за действие на Комисията за прилагането ѝ се признава необходимостта от по-нататъшни действия за поставяне на нуждите на жертвите на престъпления в центъра на правосъдните ни системи. В тези два документа жертвите са изведени като приоритети за ЕС и се заявява твърдо нуждата и намерението да се създаде интегриран и координиран подход спрямо тях в съответствие със заключенията на Съвета по правосъдие и вътрешни работи от октомври 2009 г.³

Европейският съюз вече предприе действия по отношение на правата на жертвите в наказателното производство посредством Рамково решение на Съвета 2001/220/ПВР от 15 март 2001 г. относно правното положение в наказателното производство на жертвите от престъпления. При все че бе постигнат напредък по отношение на правата на жертвите, целите на рамковото решение не бяха напълно постигнати.

Европейският парламент също така призова Съвета да приеме цялостна правна рамка, която да предостави на жертвите на престъпления най-широка защита⁴. В резолюцията си от 26 ноември 2009 г.⁵ относно премахването на насилието срещу жените, Европейският парламент призовава държавите-членки да подобрят националните си закони и политики, така че да се борят с всички форми на насилие срещу жените и да действат за отстраняване на причините за това насилие, не на последно място

¹ ОВ С 69, 18.3.2010 г., стр. 5—18, 13577/09 COPEN 176, 23 септември 2009 г.

² Многогодишна програма, в която се определят приоритетите на Европейския съюз за пространството на свобода, сигурност и правосъдие за периода 2010—2014 г.: „Стокхолмска програма — Отворена и сигурна Европа в услуга и за защита на гражданите“ (ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1).

³ 2969-то заседание на Съвета по правосъдие и вътрешни работи от 23.10.2009 г. [14936/09 (Presse 306)].

⁴ Резолюция на Европейския парламент от 7 май 2009 г. относно разработването на пространство на наказателно правосъдие на Европейския съюз [P6_TA(2009)0386].

⁵ Резолюция на Европейския парламент от 26 ноември 2009 г. относно премахването на насилието срещу жените [P7_TA(2009)0098].

посредством предприемането на превантивни мерки, и призовава Съюза да гарантира правото на помощ, защита и подкрепа за всички жертви на насилие.

В общото пространство на свобода, сигурност и правосъдие жертвите на (например домашно) насилие или лицата, чиято физическа и/или психическа неприкосновеност или свобода са изложени на риск, и които се ползват от мярка за осигуряване на защита, постановена в дадена държава-членка, следва да се ползват със същата степен на защита в другите държави-членки, ако им се наложи да се преместят или да пътуват, без да им се налага да предприемат скъпи и отнемачи време процедури. Тези действия също така са в унисон с призива на Комисията за продължаване на усилията за премахване на пречките за упражняване на правата на гражданите, изложен в „Доклада за гражданството“ от 27 октомври 2010 г.⁶

През септември 2009 г. 12 държави-членки направиха предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно европейската заповед за осигуряване на защита⁷. По време на преговорите стана ясно, че механизмите, използвани в този инструмент, основан на член 82 от ДФЕС, отнасящ се до взаимното признаване по наказателноправни въпроси, са несъвместими с амбициозния стандарт за взаимно признаване, вече постигнат по гражданскоправни въпроси, уреден в член 81 от ДФЕС. Настоящото предложение следователно има за цел да допълни правен инструмент относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита, постановени по наказателни дела, за да се гарантира, че всички мерки за осигуряване на защита, постановени в дадена държава-членка, са снабдени с ефикасен механизъм за осигуряване на тяхното свободно движение в рамките на ЕС.

2. КОНСУЛТАЦИИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Нуждата от настоящото предложение, отнасящо се изключително до заповедите за осигуряване на защита, постановени по граждански производства, се открие по време на преговорите, съпровождащи инициативата на държавите-членки за европейска заповед за осигуряване на защита, която беше придружена от оценка на въздействието. За да проучи по-конкретно необходимостта от предложението и как то да бъде оформено, Комисията започна допълнителни консултации с държавите-членки, другите институции и експерти от различни области.

Комисията първо организира експертна среща на 25 май 2010 г., на която беше потвърдено, че много държави-членки са предвидили гражданскоправни мерки за осигуряване на защита, взаимното признаване на които следва да става съобразно общите стандарти по гражданскоправни въпроси, отколкото съобразно по-тежките процедури, които са общи стандарти по наказателноправни въпроси.

Тя също поръча външно проучване, което да подпомогне оценката на въздействието в определяне на нуждите на жертвите на престъпления, за това какви мерки могат да се предприемат за посрещане на тези нужди и изследване на въздействието на различните

⁶ Доклад за гражданството на ЕС за 2010 г.: „Премахване на пречките за упражняване на правата на гражданите на ЕС“ (COM(2010) 603).

⁷ 13577/09 COPEN 176, 23.9.2009 г.

варианти⁸. Като част от процеса на подготовка на оценката на въздействието, от 15 юли до 30 септември 2010 г. Комисията проведе публични консултации, отворени за участие на цялата общественост, както и на неправителствени и правителствени организации, и имащи за цел събирането на мнения относно това какви действия следва да предприеме ЕС, за да подобри положението на жертвите на престъпления, включително в областта на заповедите за осигуряване на защита.

Беше поръчано допълнително изследване, за да се разгледа доколко вариантите отговарят на специфичната цел да се гарантира, че защитата, получена посредством заповед за осигуряване на защита, не се губи, когато защитеното лице пътува или се мести в друга държава-членка⁹.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

3.1. Правно основание

Настоящото предложение се основава на член 81, параграф 2, букви а), д) и е) от Договора за функционирането на Европейския съюз. Съгласно член 81 Съюзът развива съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение, което се основава на принципа на взаимно признаване на съдебните и извънсъдебните решения. Това сътрудничество може да включва приемането на мерки за сближаване на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки.

За тези цели Европейският парламент и Съветът приемат, в съответствие с обикновената законодателна процедура, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар, мерки, които целят да осигурят, *inter alia*, взаимното признаване между държавите-членки на съдебните и извънсъдебните решения и тяхното изпълнение.

3.2. Кратко изложение на предложения регламент

С цел защитата на жертвите на насилие, по-специално на домашно насилие, преследване или насилие срещу деца, в националните законодателства на държавите-членки се предвижда възможността за приемане на временни и превантивни мерки за защитата на лице, за което съществуват сериозни основания да се счита, че физическата и/или психическата му неприкосновеност или свобода са изложени на риск. Мерките за осигуряване на защита се постановяват от съдебен или друг орган по искане на изложеното на риск лице. Много от тях се разпореждат, без лицето, създаващо заплахата, да бъде призовано да се яви, особено в неотложни случаи (едностранни („*ex parte*“) производства). Мерките за осигуряване на защита се състоят например от задължение да не се приближава лицето, което се ползва от защита, на по-малко от определено разстояние или задължение да не се посещават определени населени места, в които лицето, което се ползва от защита, пребивава или които посещава. Особеност на много

⁸ Matrix Insight/Andersson, Elfers Felix: „Проучване за оценка на въздействието на начините за подобряване на подкрепата, защитата и правата на жертвите в Европа“, окончателен доклад, 3 ноември 2010 г.

⁹ Burkhard Hess: „Проучване на осъществимостта: Европейската заповед за осигуряване на защита и европейското гражданско процесуално право“. Проучването скоро ще бъде достъпно на: http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm

мерки за осигуряване на защита е, че публичните органи не участват активно в осигуряването на тяхното изпълнение: в случай че лицето, създаващо заплахата, наруши задължението си, то директно подлежи на санкция, често наказателна.

Поради увеличаване на свободното движение все повече хора се местят или пътуват в чужбина. Следователно изключително важно е да се гарантира, че такава временна защита, предоставена в дадена държава-членка, се запазва, ако лицето пътува или се премести в друга държава-членка, без да му се налага да предприема отнемащи време процедури. Съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси се развива в контекста на създаването на вътрешен пазар в Европа, основан на взаимното признаване на съдебни и извънсъдебни решения. Това взаимно признаване бе постепенно подобро с намаляването на контрола по отношение на чуждестранните съдебни решения в Съюза. В настоящото предложение се предвижда бърз и ефикасен механизъм, с който да се гарантира, че държавата-членка, в която се мести изложеното на риск лице, ще признае мярката за осигуряване на защита, постановена от първата държава-членка, без по-нататъшни формалности. Що се отнася до другите инструменти за взаимно признаване по граждански дела, с настоящото предложение се въвежда стандартно удостоверение, съдържащо цялата необходима информация за признаването и, когато е приложимо, за изпълнението. Затова удостоверението се издава от компетентния орган на първата държава-членка, служебно или по искане на лицето, което се ползва от защита, което след това се обръща към компетентните органи на втората държава-членка и им предоставя удостоверението. Компетентните органи на втората държава-членка уведомяват лицето, създаващо заплахата, относно увеличението на географското покритие на чуждестранната мярка за осигуряване на защита, приложимите санкции в случай на нарушаването ѝ и, когато е приложимо, осигуряват нейното изпълнение.

С цел осигуряване на бърз, евтин и ефикасен механизъм за движение на мерките за осигуряване на защита в Европейския съюз, бе следвана логиката на Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 („Брюксел Па“)¹⁰, и по-специално членове 41 и 42 от него. Някои елементи бяха взаимствани и от предложението на Комисията за преработване на Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета („Брюксел I“)¹¹. В предложението се предвижда премахването на междинните процедури и не се предвиждат основания за отказ, освен при наличието на противоречащо решение в държавата-членка по признаване.

Автоматично признаване се прилага също така, когато в държавата-членка по признаване и/или изпълнение не съществуват мерки за осигуряване на защита по граждански дела. Това е наистина основен принцип на взаимното признаване по граждански дела. Фактът, че държавата-членка, в която се търси признаването и/или изпълнението, не е предвидила дадена мярка във вътрешното си право, не трябва да

¹⁰ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1).

¹¹ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст) (COM(2010) 748, 14.12.2010 г.).

засяга задължението ѝ да признае и, когато е приложимо, да изпълни мярката, постановена от друга държава-членка. Естеството на органа, постановил мерките за осигуряване на защита (граждански съд, кмет, наказателен съд), не е определящо в случая.

Премахването на междинните процедури ще бъде съпроводено от гаранции за основните права:

- Органът на първата държава-членка, от който се иска да издаде удостоверението, ще трябва да провери дали правото на справедлив процес, по-специално правото на защита, на лицето, създаващо заплахата, е било спазено. В случай че тези права не са били гарантирани, не може да се издава удостоверение.
- В случай на спиране на действието или оттегляне на мярката за осигуряване на защита от първата държава-членка, компетентният орган на втората държава-членка, по искане на лицето, създаващо заплахата, трябва да спре или да оттегли признаването и, когато е приложимо, изпълнението.
- Компетентните органи на двете държави-членки следва да сведат до вниманието на лицето, създаващо заплахата, и на лицето, което се ползва от защита, всяка информация, свързана с постановяването, признаването, евентуалното изпълнение и санкции, спирането или оттеглянето на мярката за осигуряване на защита.

Всички тези гаранции осигуряват, че основните права и принципи, признати по-специално от Хартата на основните права на Европейския съюз, са гарантирани, като същевременно се спестяват времето и разходите, необходими за провеждане на производството по екзекватура.

В предложението не се уреждат наказателните санкции, предвидени от държавите-членки в случай на нарушаване на мярка за осигуряване на защита. Този въпрос продължава да бъде уреден от националното право на всяка държава-членка.

3.3. Анализ на най-важните разпоредби

Настоящото предложение е инструмент за взаимно признаване по граждански дела и като такъв следва *логиката* на съществуващите инструменти на ЕС в областта на съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела, чийто образец е широко застъпен. Много разпоредби са подобни или идентични със съответстващите разпоредби в споменатите актове.

Член 1 — Обхват

Някои мерки за осигуряване на защита вече са уредени в регламенти Брюксел I¹² и Брюксел IIa, поради което е важно да се изясни връзката между предложението и тези регламенти.

¹² Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1).

В настоящия регламент се установяват специални правила по отношение на мерките за осигуряване на защита. Съобразно един от общите принципи на правото той ще има предимство пред общите норми на регламент Брюксел I.

Що се отнася до регламент Брюксел IIa, чиято цел е да централизира всички производства, свързани с даден развод или законна раздяла, положението е различно. Настоящото предложение не трябва да разклаща устоите на нормите, уреждащи компетентността и признаването на съдебни решения, съдържащи се в този специфичен инструмент, като предоставя възможност за сезиране на съд на друга държава-членка, що се отнася до мерките за осигуряване на защита, постановени в хода на текущо производство. Поради това всички мерки за осигуряване на защита, попадащи в обхвата на регламент Брюксел IIa, продължават да се уреждат от този инструмент. Мерките за осигуряване на защита обаче, които не попадат в приложното поле на регламент Брюксел IIa, например мерките за осигуряване на защита по отношение на неженена двойка, партньори от един и същи пол или съседи, ще се уреждат от настоящото предложение.

Член 2 — Определения

Мерки за осигуряване на защита: В определението на понятието „мярка за осигуряване на защита“ се набляга на превантивния и временен характер на тези мерки, постановени в дадена държава-членка за защитата на лице, за което съществуват сериозни основания да се счита, че физическата и/или психическата му неприкосновеност или свобода са изложени на риск. „Мярка за осигуряване на защита“ може да бъде постановена в едностранни (*ex parte*) производства (без призоваване на лицето, създаващо заплахата, да се яви) или в производства с уведомяване и на двете страни.

Орган: Определението на понятието „орган“ е широко, за да обхване всеки орган, определен от държава-членка за компетентен по въпросите, попадащи в обхвата на настоящия регламент. Затова понятието обхваща не само съдилища и трибунали, но също така административни и други органи, които по националното право на държава-членка са компетентни по въпросите, попадащи в обхвата на настоящия регламент.

Член 3 — Компетентност

Правилата за компетентността следва да са във висока степен предвидими. Затова те са основани на принципа, че компетентни са органите на държавата-членка, в която физическата и/или психическата неприкосновеност на лицето са изложени на риск и в която лицето се нуждае от защита. Въпреки че при такова положение обикновено има съвпадение с обичайното местопребиваване на лицето, което се нуждае от защита, случаят може да не е такъв, т.е. когато лицето се мести в чужбина за определен и сравнително кратък период от време, например за обучение.

Член 4 — Признаване

Този член следва примера на инструментите за взаимно признаване по граждански дела, по-специално предложението за преработване на регламентите Брюксел I и Брюксел IIa по отношение на правото на лични отношения с детето и връщането на детето. Не са необходими никакви междинни процедури — признаването е автоматично.

Член 5 — Удостоверение

Удостоверението е необходимо на изложеното на риск лице, за да се позове на мярката за осигуряване на защита в друга държава-членка. Беше следвана *логиката* на членове 41 и 42 от регламент Брюксел IIa, отнасящи се до решенията относно правото на лични отношения с детето и връщането на дете.

Удостоверението се издава служебно или по искане на лицето, което се ползва от защита, от компетентните органи на държавата-членка по произход съобразно стандартния формуляр, установен в приложението към настоящия регламент. След това страната, която желае да се позове на мярката в друга държава-членка, следва да представи на компетентните органи на тази държава-членка издаденото удостоверение. В удостоверението се съдържа цялата информация, необходима за признаването и/или изпълнението на чуждестранната мярка за осигуряване на защита, по-специално описание на мярката за осигуряване на защита, формулирано по начин, който да позволи на компетентните органи на втората държава-членка да я признаят и, когато е приложимо, да я изпълнят по реда на националното си право. Следователно удостоверението не трябва да съдържа нито специфично препращане към националното право, т.е. член X от Закон Y вместо обяснение на мярката, нито към местни населени места, т.е. специфичен адрес вместо общо препращане към местоработата или местоживеенето.

Компетентните органи на втората държава-членка могат да поискат транслитериране или превод на съдържанието на удостоверението, по-специално на описанието на мярката.

Член 8 — Адаптиране

Този член се отнася до случаите, в които чуждестранната мярка за осигуряване на защита не съществува по националното право на втората държава-членка. Компетентният орган в тази държава-членка ще трябва следователно да адаптира, доколкото е възможно, мярката за осигуряване на защита към мярка, съществуваща по собственото му право, която има подобни последици и преследва подобни цели и интереси. Адаптирането наистина е правило, което традиционно присъства в инструментите за взаимно признаване по граждански дела.

Член 9 — Изпълнение на някои мерки за осигуряване на защита

По националното право за много малко мерки за осигуряване на защита се изисква активното участие на компетентните органи, за да им придадат правно действие.

В такива случаи компетентният орган на държавата-членка по изпълнение прилага нормите, предвидени в националното му право за подобни мерки за осигуряване на защита, без да се изисква каквато и да е специална процедура.

Член 10 — Гаранции за основните права

С влизането в сила на Договора от Лисабон защитата на основните права на лицата се превърна в още по-голям приоритет за ЕС. Хартата на ЕС стана правнообвързваща за Съюза, а на ЕС предстои да се присъедини към Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ). Когато става въпрос за жертви, се засягат следните основни права: човешкото достойнство, правото на живот, правото на неприкосновеност на личността,

правото на свобода и сигурност, правото на зачитане на личния и семейния живот, защитата на личните данни, правото на собственост, свободата на придвижване и пребиваване, равенството пред закона, правата на детето, правата на възрастните хора, интеграцията на хората с увреждания, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив процес и накрая презумпцията за невинност и правото на защита.

Така, както са подробно изложени в оценката на въздействието, която придружава предложението, и в съответствие със Стратегията на Съюза за ефективното прилагане на Хартата на основните права на Европейския съюз¹³, всички елементи на регламента зачитат правата, установени в Хартата на основните права, и по-специално правото на ефективни правни средства за защита и правото на справедлив процес, заложиени в член 47.

Премахването на всякакви междинни формалности за признаването, и когато е приложимо, изпълнението във втората държава-членка на мярка за осигуряване на защита, постановена в първата държава-членка, трябва да бъде съпроводено от гаранции за основните права. Чрез този член се предоставя стабилна гаранция, тъй като удостоверението не може да бъде издадено, когато правото на справедлив процес на лицето, създаващо заплахата, не е било гарантирано.

Член 12 — Отказ, спиране или оттегляне на признаването или изпълнението

Признаването и, когато е приложимо, изпълнението на мерки за осигуряване на защита, постановени в дадена държава-членка, следва да се основава на принципа на взаимно доверие и основанията за непризнаване следва да се ограничат до необходимия минимум. В съответствие с този принцип има заложено само едно основание за отказ. В интерес на доброто правораздаване е необходимо да се минимизира възможността да се произнасят противоречащи си съдебни решения. Затова компетентният орган в държавата-членка по признаване може, по искане на лицето, създаващо заплахата, да откаже признаването на мярката за осигуряване на защита, постановена от съда по произход, ако тя противоречи на решение, постановено в държавата-членка по признаване.

Важно е да се гарантира, че когато мярка за осигуряване на защита е спряна или оттеглена в държавата-членка по произход, компетентният орган на държавата-членка по признаване спира или оттегля признаването и, когато е приложимо, изпълнението на мярката за осигуряване на защита. Лицето, създаващо заплахата, трябва да поиска такова действие. За тази цел към предложението е приложен стандартен формуляр за искането.

Член 13 — Уведомяване

Както и за други инструменти за взаимно признаване по граждански дела в този член се предвижда начално хармонизиране на минималните стандарти по отношение на необходимостта да се сведе до вниманието на лицето, създаващо заплахата, и на лицето, което се ползва от защита, всяка информация, свързана с постановяването, признаването, евентуалното изпълнение и санкции, спирането или оттеглянето на мярката за осигуряване на защита в първата държава-членка. В параграф 2 на този член

¹³ Съобщение на Комисията: „Стратегия за ефективно прилагане на Хартата на основните права от Европейския съюз“ (COM(2010) 573, 19.10.2010 г.).

се въвежда също така идентично задължение за втората държава-членка. Това ще гарантира спазването на основните права, установени в Хартата на основните права на Европейския съюз.

4. СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

Поради транснационалните аспекти на въпроса целта на предложението не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки, действайки самостоятелно. От особена важност е да се гарантира, че лицата не губят защитата, която им е била предоставена, в случай че пътуват или се преместят в чужбина. Предвиденият в настоящия регламент механизъм, състоящ се в премахването на всички междинни формалности чрез използването на стандартно и многоезично удостоверение, не може да бъде въведен от държавите-членки, действайки самостоятелно. Единствено законодателство на европейско ниво може да създаде равни условия за всички участници.

Предвид на гореизложеното предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност.

Предложението е в съответствие също така с принципа на пропорционалност, тъй като не излиза извън необходимия минимум за постигането на заявената цел на европейско равнище и на необходимото за тази цел.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 2, букви а), д) и е) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹⁴,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите¹⁵,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Европейският съюз си е поставил за цел поддържането и развитието на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, като улеснява достъпа до правосъдие, по-специално чрез принципа на взаимното признаване на съдебните и извънсъдебните решения по граждански дела. С оглед на постепенното създаване на такова пространство Съюзът следва да приеме, наред с другото, мерки във връзка със съдебното сътрудничество по граждански дела, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) По смисъла на член 81 от Договора за функционирането на Европейския съюз тази област е в обхвата на съдебното сътрудничество по граждански дела.
- (3) Различията между националните норми, уреждащи мерките за осигуряване на защита, затрудняват гладкото функциониране на вътрешния пазар. Разпоредбите за гарантиране на бързо и лесно признаване и, когато е приложимо, изпълнение на мерките за осигуряване на защита от държавите-членки, обвързани по настоящия регламент, са от изключително значение, за да се гарантира, че предоставената защита се запазва, ако лицето пътува или се премести в друга държава-членка.

¹⁴ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹⁵ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

- (4) С оглед на постигане на целта за свободно движение на мерките за осигуряване на защита е необходимо и подходящо нормите, уреждащи компетентността и признаването и, когато е приложимо, изпълнението на мерките за осигуряване на защита, да се уреждат с правен акт на Съюза, който е правно обвързващ и се прилага пряко.
- (5) Настоящият регламент се прилага към мерки за осигуряване на защита, постановени по граждански производства, независимо от естеството на органа — съд, трибунал, административен или всеки друг орган.
- (6) Настоящият регламент се прилага към всички мерки за осигуряване на защита, определени в него. Той не се прилага обаче към мерки за осигуряване на защита, уредени в Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни дела и дела за родителска отговорност, с които се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000. За мерките, които попадат в неговия обхват, настоящият регламент се прилага с предимство пред Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.
- (7) Правилата за компетентността следва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че е компетентна държавата-членка, в която физическата и/или психическата неприкосновеност или свободата на лицето са изложени на риск. Винаги следва да може да бъде установена компетентност на това основание.
- (8) За доброто функциониране на правосъдието следва да се избягва постановяването на противоречащи си решения в две различни държави-членки. За тази цел в настоящия регламент следва да е предвидено основание за отказ на признаването и/или изпълнението по искане на лицето, създаващо заплахата, в случай на противоречащи си решения.
- (9) Взаимното доверие в правораздаването в Съюза и целта движението на мерките за осигуряване на защита в Европейския съюз да става по-бързо и да е свързано с по-малко разходи са основание за въвеждането на процедури за признаване и/или изпълнение на такива мерки без по-нататъшни формалности. Поради това мярката за осигуряване на защита, постановена в дадена държава-членка, следва да бъде разглеждана за целите на признаването и, когато е приложимо, изпълнението като постановена в държавата-членка, в която се иска признаване и/или изпълнение.
- (10) Когато по правото на втората държава-членка се изисква намеса на компетентните органи на тази държава-членка, за да приведат в действие мярката за осигуряване на защита, процедурата за такова изпълнение на мярката за осигуряване на защита следва да се урежда от правото на тази държава-членка.
- (11) В регламента не се уреждат наказателните санкции, предвидени от държавите-членки в случай на нарушаване на мярката за осигуряване на защита, като тези санкции продължават да се уреждат от националното право на всяка държава-членка.

- (12) За улесняване на свободното движение на мерките за осигуряване на защита в рамките на Европейския съюз, с настоящия регламент следва да се въведе единен модел на удостоверение и да се посочи компетентният за неговото издаване орган. В съответствие с принципа на субсидиарност това удостоверение не следва да заменя вътрешната процедура на държавите-членки.
- (13) Удостоверението не следва да може да се обжалва. Ако мярката за осигуряване на защита е спряна или оттеглена в първата държава-членка обаче, компетентният орган на втората държава-членка по искане на лицето, създаващо заплаха, следва да спре или да оттегли признаването и/или изпълнението на мярката за осигуряване на защита.
- (14) За да се осигури гладкото и ефикасно функциониране на настоящия регламент, правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз следва да се делегира на Комисията по отношение на евентуални изменения на формулярите, установени в приложенията. Особено важно е по време на подготвителната работа Комисията да извърши необходимите консултации, включително на експертно равнище. При подготвянето и съставянето на делегирани актове Комисията следва да осигури едновременно, своевременно и подходящо предаване на съответните документи на Европейския парламент и на Съвета.
- (15) Чрез настоящия регламент се зачитат основните права и се съблюдават принципите, признати по-специално от Хартата на основните права на Европейския съюз. По-специално чрез него се цели да се гарантират правата на защита и на справедлив процес, установени в член 47 от Хартата. Настоящият регламент следва да се прилага в съответствие с тези права и принципи.
- (16) Тъй като целта на настоящия регламент не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки, а може да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, установен в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (17) [В съответствие с членове 1, 2, 3 и 4 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия са оповестили желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящия регламент] / [Без да се нарушава член 4 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия няма да участват в приемането на настоящия регламент, не са обвързани от него и не го прилагат].
- (18) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и следователно не е обвързана от него и не го прилага.

ГЛАВА I

Обхват, определения и компетентност

Член 1 — Обхват

Настоящият регламент се прилага към мерки за осигуряване на защита, постановени по граждански дела, независимо от естеството на органа. Той не се прилага към мерки за осигуряване на защита, уредени в Регламент (ЕО) № 2201/2003.

Член 2 — Определения

За целите на настоящия регламент:

- а) „мярка за осигуряване на защита“ означава всяко решение, независимо от наименованието му, с превантивен и временен характер, постановено от орган в държава-членка в съответствие с националното му право, за защитата на лице, за което съществуват сериозни основания да се счита, че физическата и/или психическата му неприкосновеност или свобода са изложени на риск. В това число се включват мерки, разпоредени, без лицето, създаващо заплахата, да бъде призовано да се яви.

По-специално долуизброените се считат за мерки за осигуряване на защита:

- i) задължение да не се посещават определени населени места, места или определени райони, в които лицето, което се ползва от защита, пребивава, работи или които посещава; или
- ii) задължение да не се влиза в контакт под каквато и да е форма с лицето, което се ползва от защита, включително по телефона, посредством електронна или обикновена поща, факс или всяко друго средство; или
- iii) задължение да не се приближава лицето, което се ползва от защита, на по-малко от определено разстояние; или
- iv) решение, с което на лицето, което се ползва от защита, се предоставя изключителното ползване на общото жилище на две лица.
- б) понятието „орган“ включва всеки орган, определен от държава-членка като компетентен по дела, които попадат в обхвата на настоящия регламент;

- в) „държава-членка по произход“ означава държавата-членка, в която е постановена мярката за осигуряване на защита;
- г) „държава-членка по признаване“ означава държавата-членка, в която се търси признаване и, когато е приложимо, изпълнение на мярката за осигуряване на защита.

Член 3 — Компетентност

Компетентни са органите на държавата-членка, в която физическата и/или психическата неприкосновеност или свободата на лицето са изложени на риск.

ГЛАВА II

Признаване и изпълнение на мерките за осигуряване на защита

Член 4 — Признаване

Мярка за осигуряване на защита, постановена в дадена държава-членка, се признава в другите държави-членки, без да се изисква каквато и да е специална процедура и без да е възможно да се оспори нейното признаване, ако решението е било удостоверено в държавата-членка по произход в съответствие с член 5.

Член 5 — Удостоверение

1. Когато страна по дело желае да се позове в друга държава-членка на заповед за осигуряване на защита, призната по смисъла на настоящия член, тя трябва да представи на компетентните органи на държавата-членка по признаване удостоверение, издадено в съответствие с настоящия член.
2. Компетентните органи на държавата-членка по произход издават удостоверението, като за целта се използва стандартният формуляр, установен в приложението, в който се съдържа, *inter alia*, описание на мярката, формулирано по начин, който да улесни признаването и, когато е приложимо, изпълнението на тази мярка във втората държава-членка.
3. Удостоверението се издава:
 - і) служебно в случай на наличие на трансгранична ситуация към момента на приемане на мярката за осигуряване на защита; за целите на настоящия регламент се счита, че дадено дело има трансгранични последици във всички случаи, освен когато рискът за физическата и/или психическата неприкосновеност или свободата на лицето е съсредоточен изключително в държавата-членка по произход;

- ii) по искане на лицето, което се ползва от защита, във всички останали случаи; при приемането на мярка за осигуряване на защита компетентният орган на държавата-членка по произход уведомява лицето, което се ползва от защита, относно възможността да поиска издаване на удостоверение, установено в настоящия регламент.
4. Компетентните органи на държавата-членка по признаване могат при необходимост да поискат в съответствие с член 15 транслитериране или превод на съдържанието на удостоверението.

Член 6 — Действие на удостоверението

Удостоверението има действие само в границите на изпълнителната сила на решението.

Член 7 — Поправяне на удостоверението

1. Правото на държавата-членка на произход се прилага към всяка поправка на удостоверението.
2. Издаването на удостоверението не подлежи на обжалване.

Член 8 — Адаптиране на чуждестранната мярка за осигуряване на защита

Ако дадена мярка за осигуряване на защита не съществува в държавата-членка по признаване, компетентният орган в тази държава-членка адаптира, доколкото е възможно, мярката за осигуряване на защита към мярка, съществуваща по собственото му право, която има подобни последици и преследва подобни цели и интереси.

Член 9 — Изпълнение на някои мерки за осигуряване на защита

1. Доколкото по отношение на мярка за осигуряване на защита, постановена в дадена държава-членка, се изисква по правото на друга държава-членка намеса на компетентните органи на тази държава-членка, за да приведат в действие мярката за осигуряване на защита, тя се изпълнява в тази друга държава-членка, без да е необходима декларация за изпълняемост.
2. Производството за изпълнение на мерките за осигуряване на защита, постановени в друга държава-членка, се урежда от правото на държавата-членка по признаване, включително обжалването на адаптирането на мярката за осигуряване на защита, постановено в съответствие с член 8.

Член 10 — Гаранции за основните права

1. Органите на държавата-членка по произход издават удостоверението, установено в член 5, само ако гаранциите за основните права, установени в настоящия член, са спазени.

2. Лице, създаващо заплаха, което не се е явило в съда в държавата-членка по произход, има право да поиска преразглеждане на мярката за осигуряване на защита от компетентните органи на тази държава-членка, когато:
 - а) документът за образуване на производството или равностоеен документ не му е бил връчен в достатъчен срок и по такъв начин, че да има възможност да организира защитата си; или
 - б) е бил възпрепятстван да оспори мярката за осигуряване на защита поради непреодолима сила или поради извънредни обстоятелства, без вина от негова страна;

освен ако не е упражнил правото на обжалване на мярката за осигуряване на защита, а е имал възможност да направи това.

2. Когато мярката за осигуряване на защита е постановена без призоваване на лицето, създаващо заплаха, и трябва да бъде призната и/или изпълнена без предварително връчване на лицето, създаващо заплаха, това лице разполага с правото да оспори мярката в съответствие с правото на държавата-членка по произход.

Член 11 — Недопускане на преразглеждане по същество

При никакви обстоятелства не се допуска постановена в дадена държава-членка мярка за осигуряване на защита да се преразглежда по същество в държавата-членка, в която е се иска признаването и/или изпълнението.

Член 12 — Отказ, спиране или оттегляне на признаването или изпълнението

1. Компетентният орган в държавата-членка по признаване може, по искане на лицето, създаващо заплаха, да откаже признаването на мярката за осигуряване на защита, постановена от съда по произход, ако тя противоречи на решение, постановено в държавата-членка по признаване.
2. Ако мярката за осигуряване на защита е спряна или оттеглена в държавата-членка по произход, компетентният орган на държавата-членка по признаване, по искане на лицето, създаващо заплаха, спира или да оттегля признаването и, когато е приложимо, изпълнението на мярката за осигуряване на защита. Молбата се подава, като за целта се използва формулярът, установен в приложение II.
4. Не може да бъде отказано признаване на мярка за осигуряване на защита поради това, че правото в държавата-членка по признаване не допуска такава мярка на същите основания.

Член 13 — Уведомяване

1. Компетентните органи на държавата-членка по произход незабавно и съобразно правото на тази държава-членка свеждат до вниманието на лицето, създаващо заплаха, и на лицето, което се ползва от защита:
 - i) постановяването на мярката за осигуряване на защита;
 - ii) ако е приложимо, съответните мерки за изпълнение;
 - iii) ако е приложимо, санкциите в случай на нарушаване на мярката за осигуряване на защита;
 - iv) всяко спиране на действието или оттегляне на мярката за осигуряване на защита.

2. След получаването на удостоверение съгласно член 5, от лицето, което се ползва от защита, компетентните органи на държавата-членка по признаване незабавно и, когато е необходимо, съобразно разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1393/2007¹⁶ свеждат до вниманието на лицето, създаващо заплаха, и на лицето, което се ползва от защита:
 - i) признаването на мярката за осигуряване на защита;
 - ii) ако е приложимо, съответните мерки за изпълнение;
 - iii) ако е приложимо, санкциите в случай на нарушаване на мярката за осигуряване на защита;
 - iv) всяко спиране на действието или оттегляне на мярката за осигуряване на защита.

ГЛАВА III

Други разпоредби

Член 14 — Легализация и други подобни формалности

В рамките на настоящия регламент не се изискват легализация или други подобни формалности.

Член 15 — Транслитерация или превод

Когато по настоящия регламент се изисква транслитерация или превод, те се правят на официалния език или на един от официалните езици на държавата-членка по

¹⁶ ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79.

признаване или на всеки друг език, който държавата-членка по признаване е посочила, че може да приеме. Превод по настоящия регламент се прави от лице, квалифицирано да превежда в една от държавите-членки.

Член 16 — Право на правна помощ

Молител, който е получил в държавата-членка по произход пълна или частична правна помощ или е бил освободен от разходи или разноси, има право, във всички производства, свързани с изпълняемостта на мярката за осигуряване на защита, да получи най-благоприятната правна помощ или най-широкото освобождаване от разходи или разноси, предвидени съгласно правото на държавата-членка по признаване.

ГЛАВА IV

Общи и заключителни разпоредби

Член 17 — Преходни разпоредби

Настоящият регламент се прилага по отношение на мерките за осигуряване на защита, постановени от датата на начало на прилагането му нататък, дори ако молбата за постановяването на мерките за осигуряване на защита е била подадена преди тази дата.

Член 18 — Изменения на формуляра

На Комисията се дава правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 19 по отношение на внасянето на изменения във формулярите, установени в приложенията.

Член 19 — Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се дава на Комисията при условията, предвидени в настоящия член.
2. Делегирането на правомощия, посочено в член 18, се дава за неопределен период от време, считано от [датата на влизане в сила на настоящия регламент].
3. Европейският парламент или Съветът могат да отменят посоченото в член 18 делегиране на правомощия по всяко време. С решение за отмяна се прекратява делегирането на правомощията, посочени в същото решение. Решението за отмяна влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз* или на посочена в него по-късна дата. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. След като приеме делегиран акт, Комисията незабавно уведомява едновременно Европейския парламент и Съвета.
5. Делегиран акт, приет съгласно член 18, влиза в сила само ако Европейският парламент или Съветът не са повдигнали възражение в срок от 2 месеца, след като са били уведомени за него, или ако преди изтичането на този срок Европейският парламент и Съветът са уведомили Комисията, че няма да повдигат възражения. Този период се удължава с [2 месеца] по искане на Европейския парламент или на Съвета.

Член 20 — Клауза за преразглеждане

Не по-късно от [пет години след датата на начало на прилагане, определена в член 23], Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящия регламент. Ако е необходимо, докладът се придружава от предложения за адаптиране.

Член 21 — Информация, предоставяна на обществеността

В рамките на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470/ЕО на Съвета¹⁷, и с цел предоставянето му на обществеността, държавите-членки предоставят описание на националните разпоредби и процедури относно мерките за осигуряване на защита, включително органите, отговорни за признаването и/или изпълнението.

Държавите-членки непрекъснато актуализират тази информация.

Член 22 — Съобщаване от страна на държавите-членки

До [1 година преди влизането в сила на настоящия регламент] държавите-членки съобщават на Комисията:

- а) органите, компетентни по въпросите, попадащи в обхвата на настоящия регламент;
- б) езиците, които се приемат за преводите на удостоверението, посочени в член 15.

Комисията прави информацията обществено достъпна чрез всички подходящи средства, и по-специално чрез Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, създадена с Решение 2001/470.

Член 23 — Влизане в сила и прилагане

Регламентът влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

¹⁷ ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 25.

Той се прилага от *[12 месеца след влизането му в сила]*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите-членки в съответствие с Договорите.

Съставено в [...] г.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

УДОСТОВЕРЕНИЕ ПО ЧЛЕН 5

1. ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА ПО ПРОИЗХОД

AT BE BG CY CZ DE EE EL ES FI FR HU IE IT LT LU
LV MT NL PL PT RO SE SI SK UK

2. КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН, КОЙТО ИЗДАВА УДОСТОВЕРЕНИЕТО

2.1 Име:

2.2 Адрес:

2.3 Телефон/факс/електронна поща:

3. ЛИЦЕ, КОЕТО СЕ ПОЛЗВА ОТ ЗАЩИТА

3.1 Име (фамилно име, собствено име):

3.2 Адрес, който да се използва за целите на уведомяването, както е предвидено в член 13:

3.3 Дата и място на раждане (ако е известно):

4. ЛИЦЕ, СЪЗДАВАЩО ЗАПЛАХА

4.1 Име (фамилно име, собствено име):

4.2 Адрес, който да се използва за целите на уведомяването, както е предвидено в член 13:

4.3 Дата и място на раждане (ако е известно):

5. МЯРКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЩИТА

5.1 Дата и референтен номер:

6. ОПИСАНИЕ НА МЯРКАТА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЩИТА¹⁸

Аз, долуподписаният/долуподписаната, с настоящото потвърждавам, че мярката за осигуряване на защита е постановена в държавата-членка по произход срещу лицето, създаващо заплахата, посочено в точка 4, и че гаранциите за основните права, установени в член 10, са спазени.

Ако са добавени допълнителни страници, моля посочете броя страници: ...

Съставено в: ...

¹⁸ Описанието на мярката за осигуряване на защита трябва да е формулирано по начин, който да позволи на компетентните органи на втората държава-членка да я признаят и, когато е приложимо, да я изпълнят по реда на националното право на тази държава-членка. Следователно не трябва да се съдържат нито специфично препращане към националното право, т.е. член X от Закон Y вместо обяснение на мярката, нито към местни населени места, т.е. специфичен адрес вместо общо препращане към местоработата или местоживеенето. Затова трябва да се предостави общо описание на мярката, напр. задължение да не се посещава мястото на работа на лицето, а не задължение да не се приближава улица X или мярка за осигуряване на защита, приета в съответствие с член X от Закон Y. В случай че мярката за осигуряване на защита не съществува или е уредена по-различно във втората държава-членка, органът на тази държава-членка адаптира, доколкото е възможно, мярката към такава, съществуваща по собственото му право, която има подобни последици и преследва подобни цели и интереси.

Подпис и/или печат на компетентния орган на държавата-членка по произход:

ПРИЛОЖЕНИЕ П

МОЛБА ЗА СПИРАНЕ ИЛИ ОТТЕГЛЯНЕ НА ПРИЗНАВАНЕТО ИЛИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПО ЧЛЕН 12

1. МОЛИТЕЛ (ЛИЦЕ, СЪЗДАВАЩО ЗАПЛАХА)

1.1 Име (фамилно име, собствено име):

1.2 Адрес, който да се използва за целите на уведомяването, както е предвидено в член 13:

1.3 Дата и място на раждане (ако е известно):

2. КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН В ДЪРЖАВАТА-ЧЛЕНКА ПО ПРОИЗХОД

2.1 Име:

2.2 Адрес:

2.3 Държава-членка:

AT BE BG CY CZ DE EE EL ES FI FR HU IE IT LT LU
LV MT NL PL PT RO SE SI SK UK

2.4. Телефон/факс/електронна поща:

3. РЕШЕНИЕ ЗА СПИРАНЕ ИЛИ ОТТЕГЛЯНЕ НА МЯРКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЩИТА

3.1 Дата и референтен номер:

3.2 Резюме на решението за спиране или оттегляне на мярка за осигуряване на защита:

4. ЛИЦЕ, КОЕТО СЕ ПОЛЗВА ОТ ЗАЩИТА

4.1 Име (фамилно име, собствено име):

4.2 Адрес, който да се използва за целите на уведомяването, както е предвидено в член 13:

4.3 Дата и място на раждане (ако е известно):

Ако са добавени допълнителни страници, моля посочете броя страници: ...

Съставено в: ...

Подпис: